د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ۵ پانزدهم ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

Ketabton.com

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب
دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی
دکابل په ښارکی جوړه شوه
د افغا نستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
څلویښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب
کړ .

دهغه واك سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ۱.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودگران افغانستان دپرمختگ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن
لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفویض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوريت
دجمهور رئيس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نيټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديل د
توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلونهه
خلويښتمي مادې د دويمې
فقرې دحکم له مخې پهاساسي
قانون کې تعديلات چې د
پارلمان دوه‌نمه ناستې د
دجوزا د مياشتې په اوومه او
اتمه نيټه دلويې جرگې د
تصويب له تاريخ څخه نافذ
دي د افغانستان دخلکو دتاريخي
ارمان دتحقق په مقصد د

افغانانو په خاوره کې دسولې
اوآرامۍ دتامين اودملي روغې
جوړې دتګلارې دبشپړ تحقق

اودخلکو نيکمرغۍ او د
افغانستان دترقي په خاطر
توشيح اواعلانوم .

نجيب الله
دافغانستان جمهور رئيس

فرمان رئيس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و
اعلام تعديل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده يكصدوچهل‌ونهم قانون
اساسی ، تعديلات در قانون

اساسی را که از تاريخ تصو
يب لويه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سيزده
صدو شصت و نه ، نافذميبا
شد، به منظور تحقق آرمان

تاريخی مردم افغانستان بخاطر

تامين صلح وآرامش درسر

زمين افغانستان، وتحقق کامل

مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا
نستان عزيز، توشيح واعلام
ميدارم .

نجيب الله
رئيس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جرگه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم څارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او ټولنیزی ترقی په خاطر زمونږ د زړه ورو خلکو له اتلوالو مبارزو څخه ډك دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زمونږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شوی دی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیوادد تاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایروپه پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی اود ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړیوالی اعلامیی سره په سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی حاکمیت ملی، وحدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی‌از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی‌حقوق بشر، به منظور:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

- دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی اقتصادی،ټولنیزی،وادی اودخلکو د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی .
- دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت او د هغه دنه پو ځی کیدو دپاره د غوره شرایطو درامنځته کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نه شپیتم کال دجوزا دمیاشتی داوومی او اتمی نیټی په لویه جرګه کی دافغا نستان د خلکو استازیو، د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیټی دلویی جر ګی له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلو نهه څلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و تحکیم حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح** زندگی مردم .
- افزایش نقش واعتبار کشور در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر تثبیت موقف حقوقی و بی طرفی دایمی افغانستان و غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم افغانستان در لویه جرگه **مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه ، قانون اساسی مصوب** لویه جرگه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را که دارای سیزده فصل ویکصدوچهل ونه**

وثیقی په توگه په لاندی ډول
تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامیدولت دیاو پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نهشی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بهمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهایمندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

پوځی اډو جوړېدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یې دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتوانند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـــدل د قانـــون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه جملی شخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دو ږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنګه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی..

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت دولتی بیرغ دری رنګــه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توګــه په بـــرابـــره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـــا نـــهـا ی اجتما عی در جمهو ری افغا۔ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا ل‌طلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهــــوری افغانستان دارای‌سه رنگـــ میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرگی‌خواته ، دافغانستان **دجمهوریت** دولتــی نښان ته **ځای** ورکړ شوی دی.

دبیرغ اوږدوالی د هغـــه **دسور** په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د **افغانستان** د جمهوریـت **پایتخت** دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی

نظام‌اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت **کثیرالملیت هیواد** دی.

دولت دسیاسی، اقتصادی، **ټولنیزی** او فرهنگــی برابری **اوله ټولنیــز** ، اقتصادی او **فرهنگی** پلـوه د وروستــــه **پاتو سیمو** د گــړندی ودی او **پـــرمختـــک** د تـأمین پــه **منظور** د هیواد د ټـــو لـــو **ملیتونو** ، قومونو او قبایلـو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او **همکاری** د هر اړخیـزی ودی سیاست تعقیبوی.

دو لت په تدریج سره‌د **ملی** ځانگـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهور ی افغا نستان قرار دارد .

طـو ل بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی

اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستـــــی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابه منظـور تأمین برا بری سیا ســی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگــی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحـد های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنگ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کردهمیراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنې د دولتي او کوپراتیفي کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوي او دشخصي کورونو د جوړولو په کار کې مرسته کوي.

اتلسمه ماده :

دولت داسې اقتصادي سیاست چې هدف يې د بیرته پاتیوالي د لیرې کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحې د لوړتیا او د ټولنې د ټولنیز ـ اقتصادي جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دي ، عملي کوي او په دغه مقصدد ټولنیزې او اقتصادي پرمختیا پلانونه تنظیموي اوتطبیقوي.

نولسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې ملکیت ددولتي ، مختلط کوپراتیفي ،اوقافو ، خصوصي شخصي او دسیاسي او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دي .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانوني ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوي .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکوني دولتي و کوپراتیفي امور ساختمانی راتوسعه داده، در امر ساختمان منازل شخصي مساعدت مي‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادي را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل ساختار اجتماعي ـ اقتصادي جامعه میباشد ، عملي مي نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادي و اجتماعي را تنظیم و تطبیق مي کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دولتي ، مختلط** کوپراتیفي ، او قاف، خصوصي، شخصي و ملکیت سازمانهای **سیاسي و اجتما**عي وجود دارد.

ملکیت از تعرض مصئون است .

دولت از تمام انواع ملکیت قانوني حمایت مي کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنگلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیــــو
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښیدد ولت
ملکیت دی .

له ځنگلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د **خصوصی** برخـی
پانگه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنگـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم **مجاز** دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده گیـو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیــــر زمینی ، جنگلـــها
چرا گا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر گ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه گذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنگلها ، چرا گاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بــرا تــی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئیدو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** یند ه گی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارت د سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

دروویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی او دکرنی او میکا نیزه مختلط او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څه ځايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مال دارۍ دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادي، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرولو په مقصد مرسته کوي.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملي اقتصاد د پرمختيا په مقصد د خصوصي پانګې اچونې مصوونيت تضمينوي ، د صنايعو سوداګرۍ،ودانۍ، ترانسپورت، کرنې او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کې دملي پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوي او حمايت يې کوي .

دولت د خصوصي متشبثانو سره ګټور او هر اړخيز اړيکې پراخوي او د بهرنۍ پانګې سره په سيالۍ کې د خصوصي سکتور ملاتړ کوي اود مالي ، کريدټي، ګمرکي او دبيو د سياست د تنظيم په وخت کې د خصوصي سکتو ر ګټې د قانون سره سمې په پام کې نيسي.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمين نموده جهت ايجاد شرايط مساعد براى رشد مالدارى ، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادى‌اجتماعى ومعيشتى آنها مساعدت مى کند.

ماده بيست‌و پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذارى خصوصى را به منظور انکشاف اقتصاد ملى تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملى رادر انکشاف صنايع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه هاى خد مات طبق قانون‌تشويق وحما يه مى کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصى تو سعه داده و از سکتور خصو صى در مقابل رقابت باسرمايه خارجى حمايه مى کند و حين تنظيم سياست مالى، کريدتى ، گمر کى و قيم منافع سکتور خصوصى راطبق قانون درنظر ميگيرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستا ن پــه جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیـــو او بهرنیو دولتونو بانـــدی دعقار پهورل دبالمثل چلنـــد پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافـــقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثـت حـــق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یوازی د عامـــه گټو دتامین په مقصد دعادلانـه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دو لت به منظور ر شـــــد اقتصاد ملی سر ما یه گـذا ری خا ر جی را در جمهو ر ی **افغا نستا ن طبق قانون‌تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغا نستـــان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروشـــــ عقار **به نما ینده گی هـــای** سیاسی ودول خارجی بـــر اساس رویه بالمثل و بـــه موسسات بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان عضـو آن باشد بعد از موافقـــه حکو مت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت **طبـــق** شریعت اسلام توســــط قانو ن تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون‌تنها بــه مقصد تأ مین منا فـــع عامه دربدل عو ض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوه‌کلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه‌کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهر نی دولت ته نــه ورتسلیمــول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، پــه بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریــت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم مــی گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغا نستان راطبق قانو ن دارا باشد افغان نامیـــده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغا نستان بدولت خارجـی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان در خارج کشور تحتحما یت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانو نی آنهــا دفاع کرده رابطه افغا نها ی مقیم خارج راباکشور تحکیم می بخشد و بــه منظور بـــاز گشت آنها بوطن مسا عدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغا نستـــا ن حقوق و آزا دی های اتبــاع خارجی و اشخاص بـــدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لەدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا **تبعیض نسبت به** حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو ښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه گټو پر ته چـــــی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نه لري .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشیبلـل کیدلای مگر دقـــانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خـــلاف منافع جمهوری افغا نستـــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـــز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی پهاستیذان او د قانون دحکومونو سرهسم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی پهحکم د قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی کړی یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څــوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه له خانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخــــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ پهوسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بــل چا څخــه داکراه په وسیله واخیستــل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه مطابق به احکام قا نــو ن و متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیلهاکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری خلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور خلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چې دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتی ارگـانونو تولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو په وخت کی په غیر قانونی توگه زیانمن کیږی ، دزیان د جبران حق لری. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالی د قانون په واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چې د دولت په تولنیز ـ سیاسی ژوند او دچارو په اداره کی په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد **.**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانه او پرمختللو قوانینو د وضع کولو اوتطبیق له لاری له دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعه دی. دجنګ، طبیعی آفتونو په حالت او په نورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سره د تخصصی څانګی له مخی د دولتی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقاد ممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای استفاده اتباع از ین حق مساعد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجباری در حالت جنگ ، آفات طبیعی وسایر حالاتی که حیات و آسایش عامه را تهدید کند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغانستان بانظر داشت نیاز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځو سمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لري .
دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تیاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کې د کار د شرایطو څرنګوالي تنظیموي او د استراحت ، دفرهنګي ، هنري موسسو دشبکو د پراختیا او د بدني روزني ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروي.

شپږ پنځوسمه ماده :
دافغانستان جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړې حق لري .
دولت د بیسوا د ی لهمنځه وړلو، د متوازني ښوونې ا و روزني د تعمیم، په مورنيژبې دزده کړې ، داجباري لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکي حرفوي او مسلکي عمو مېزده کړو د تدریجي پرا ختیا اود ملي کادرونو د رو زنې دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودي په مقصد لازم تدبیرونه نیسي .
دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :
اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتي نوبتي با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو-سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :
اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند
دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر- بیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلـیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو مـی تخنیکی حر فو ی و مسلکـی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .
در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو له‌خوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتایجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دي چې د افغانستان د جمهوريت اساسي قانون او قوانين رعايت کړي .

دقانون له حكمونو څخه بې خبري عذرنه ګڼل کيږي .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرني وګړي مكلف دي چې دولت ته د قانون سره سمه ماليه او محصول ورکړي .

دري شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواکي ، ملي حاكميت او د هيوادله زمكني بشپړ تيا څخه دفاع د افغانستان د جمهوريت د اتباعو له وياړ ډك مكلفيت دي .

په وسله وال پوځ کې دخدمت شرايط د قانون د حكمونو سره سم تنظيميږي .

څلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسي حقوقو او آزاديو څخه د استفادي او د مكلفيتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرايط برابروي .

هيڅوك حق نه لري چې په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوري افغانستان مكلف است قانون اساسي و و قوانين جمهوري افغانستان را رعايت كند.

بي خبري از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوري افغانستان واشخاص خارجي مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملي و تما ميت‌ارضي كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوري افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را براي استفاده از حقوق و آزادي‌هاي اساسي وانجام مكلفيت هاي اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه گټـو پرخلاف اودنورواتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفـــاده وکړی .

څلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانـو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشورا گانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جر گه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عامـــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معاونان صدر اعظم واعضای شـورای وزیران ،

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قانون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولایات،

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمــــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخــه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیـــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغــــه اساسی قانـــون کـــی بل ډول اټکـــــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق رای گیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سرــ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویـــه جرگه توسط رئیس جمهـــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرگی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت سره اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدتهفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیشس از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خوردار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب
در لویه جرګه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرګ
سوګند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مرا-
قبت نموده از استقلال ، حا-
کمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بـر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلا-
حیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح
۲ـ توشیح قوانین ومصو-
بات شورای ملی .
۳ـ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره د هر ... صدر ... تسم
تاکل .

٤ــ دو لسی جرگی ...
دباور د رایی له ... وروسته دصدراعظم ، د صدر اعظم دمرستیالانو او دوزیرانو تقرر منظوری او د هغوی د استعفا منل .

٥ــ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ــ د قاضیانو د انسلاك منظو ری او د قاضیانو ، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری .

٧ــ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یاعامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول .

٨ ــ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ــ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت د دیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو ټاکل .

ریاست به تشکیل حکومت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ــ تدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــ اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجازات.

٩ــ تعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیك جمهوری افغانستان در کشورهای دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو ددیپلو ماتیکو نما ینده ګیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرګی په موافقه دجګړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او دپولی ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره سم دنښانونو، مډالونواوافتخاری لقبونو ورکړه.

۱٦ـ دافغانستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کول چی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانون دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستګاه جوړول .

۱۹ ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های روسای نماینده گیهای دیپلوماتیك کشور های دیگر درجمهوری افغانستان.

۱۱ـاعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول وریفورم پولی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تابعیت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری طبق قانون

۱٦ـمنظوری سرود ملی جمهوری افغانستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قانون اساسی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ـایجاد دستگاه اداری ریاست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کیچی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترځ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء میشود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارګان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرګـی اوسناله دوو مجلسونو څخـه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرګه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمـی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو ګـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی جرگه

از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنجسال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری عمومی ،مساوی، آزاد،سری ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســـی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصویب اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یــــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هـــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ داداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیا لانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

٩ـ دو لت ته دپـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی پهشمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

١١ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

١٢ ـ داستجوا ب پهغوښتنه کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو پهبـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

٥ ـ تصو یب بو د جــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

٧ـ تاسیس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فــی ومطالبه رئیس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی بهشمول اعطای ا نحصار .**

١٠ ـ و ضـع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

١١ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ـ **مان های بین المللی .**

١٢ـ استماع جواب صدـ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ـ **حیت حکو مت در جلســـه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي جرګه

دوه اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دغه اختصاصي واکونه لري :

۱ـ دوزيرانو شورا او يا د هغې يوه غړي ته دباوردرايي دورکړې او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

۲ـ دولسي جرګې او سناتر مينځ دنظر د اختلاف پهصورت کې داقتصادي ـ تو لنيزې پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجې دطرحيپهباب دوروستې پريکړې کول .

درې اتيا يمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس کې د خپلـــو غـــړ يو له مينځـه د وثيقو د څيـړ لـــو د پـاره يـــو کميسيون انتخابوي . د غـه کميسيون مربو ط مجلس تـهد څيړ نې د نتيجو راپور ورکوي.

څلور اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دخپلو غړيو له جملې څخه دټولې تقنينيه دورې دپاره په لومړني اجلاس کـې درئيس ، ددوومرستيالانـو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جر گه دارای صـلا حيت های اختصا صی ذيـل ميبا شد :

۱ـاتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فيصله نهايیراجع به طرح پلانهای انکشـــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظـر بين ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لين اجلاس ، کميسيو نی را از بين اعضای خود جهت بررسی وثايق ، انتخاب ميکند اين کميسيو ن نتا يج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش ميد هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری رابه ترکيـــب رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره دڅلورو کالو دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . درئيسانو په غياب کې يوتن مرستيال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کې دوه ځله د سنبلې دمياشتې په لومړۍ اووه نۍ او دحوت دمياشتې په لومړۍ اووه نۍ کې جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده درې مياشتې ده.

که چيری دملي شورا په اجلاس کې کلنۍ بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وي د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيری بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به ترکيب رئيس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت يکسال‌انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامين نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غياب روسا وظايف آنها را يکی از معاونين انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت داير می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتيکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه يا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی‌قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجې د تصویب تر وختنه پورې تطبیقیږي .

دملي شورا فوق العاده اجلاس دجمهور رئیس د تصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنې او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمې برخې د غوښتنې له مخې جوړیدلای شي .

شپږ اتیایمه ماده :

دملي شورا مجلسونه په ځانګړې یا ګډه توګه غونډې کوي .

دملي شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږي.

دملي شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږي اوپای ته رسول کیږي .

دملي شورا دتقنینیه دورې لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسي جرګې د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودې په ترڅ کې رابلل کیږي .

اووه اتیایمه ماده :

دملي شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق العاده شوری ملی بر اساس تصمیم رئیس جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجالس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طرف روسای آن بالنوبه رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخابات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریـت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـــو **جلا او ګډی غونــډی علنــی** دی ، **مګر دا چی مجلس د هغو** دسری والی په باب تصمیم **ونیسی .**
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس **په واك کی** ددننه مسالـــــو دلومړنی خیړنی او چمتوکولو **په مقصد** دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د خیړنــــی او پلټنــــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د خیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نـــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك مجالس شورای ملی علنــی می باشد **مگر** اینگه مجلس بهسری بودن آن تصمیم‌بگیرد.
جریان‌مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های‌موقتـی را **ایجاد کند.**

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

ولسی جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حــق لری چی د استیضــاح پــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غــړیٔ تـــر استیضاح لانــدی ونیسی . د استیضاح ځــواب په لیکلــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــــه چیــــر ی حکــو مــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تـــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دخرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ بهاستیضاح بهصورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساسپاسخ ارائه شدهموضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید بهوظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترکدارای حق رای واظهار نظر مــی باشمند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دښرګندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو نو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پر ته د ښر ګند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دښرګند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقا مات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو،تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدو ن موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدو ن موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتاروتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملی ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤ـ د وزيرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لويه ثارنوالي .

که چيرې دقانون و ضـــع
کول، تعديلو ل او لغوه کول
ددولت د لگښتونو زياتوا لي
يا دعوايدو کمښت را مينځتـه
کړي پدغه باب د حکو مـــت
مخکيني موافقه‌تر لاسه کيږي.

پنځه نوی يمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـي
په دغه اساسي قانو ن کی په
بل ډول اټکل شويدی د يـــو
اتيايمی مادی د مندرجواکونو
په‌باب ديوه مجلس تصميمو نه
بل مجلس ته استول کيږي .

که‌چيری‌ديوه مجلس تصويب
دبل مجلس له‌خوا ردشــــی،
توافق ته درسيدو په مقصد
ددواړو مجلسونو له غړ يـو
څخه په‌برابر شمير گډهيئـت
جوړيږي .د گډ هيئت تصميم
چی دهيئت دغړيو دراُ يو په
دوو ثلثو نيول شـــوی وی،
د جمهـــــور رئيسس لـــــه
توشيح وروسته نا فذ گڼـــل
کيږی که چيری گـــډ هيئت
د نظر دا ختلاف په‌ليری‌کولو
بريالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زيرا ن .
٥ ـ ستره محکمه .
٦ـ لويه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ،
تعد يل و لغو قا نو ن افزايش
مصارف و يا کا هش عوايـد
دو لت را به بار آورد ، موا-
فقه قبلی حکو مت در زمينـه
حا صل ميگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در
ين قا نون اسا سی طور د يگر
پيشبينی شده است ، تصا-
ميم يك مجلس در مورد صلا-
حيتهای‌مندرج ماده‌هشتادويکم
به مجلس ديگر فر ستـــا ده
ميشود .

در صو ر تی که تصو يب
يك مجلس از جا نب مجلس
ديگر رد شود ، به منظور نيل
به توا فق ، هيئت مختلط به
تعداد مساوی ، از اعضای هر
دو مجلس ايجاد ميگردد .

تصميم‌هيئت مختلط که‌به‌دو
ثلث‌آرای اعضای هيئت اتخاذ
گرديده باشد، بعد ازتو شيح
رئيس‌جمهور نافذ شمرده‌ميشود

هرگاه هيئت مختلط مو فق
به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څېړل کیږي او د هغې په باب تصمیم د ګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږي .

شپږ نوي یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي .

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوي یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجدداً تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودوهفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دو لسی جر گی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په خرگندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لســـی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو پەموده کـی کیږی .

نوی ولسی‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چـــی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو نو د

مشوره با رو سای و لسی‌جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیـــس شورای قا نو ن اسا ســی ، انحلال و لسی جر گه یا شورای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـــس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارګا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غــو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالا ن.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاســـت تګ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـــه مقصد ولسی جرګی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لــه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تګــلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوانین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عا لیترین ارګان اجرائیوی جمهوری افغا نستا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کـب است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خــط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکو مت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جـرګه ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیســـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگې او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندې او واکونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا کولو تا مين، د اقتصاد دی او ټولنيزي پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ندی کول.

۳ ـ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانوني ملکيت د ټولوډولونو دِ حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتباعو دِ حقوقو او آزاديو دِ ساتني په مقصد دتدبيرو نو نيول.

۴ ـ **د قا نو ن سره** سم دبهر نيو ا ړ يکو لارښوو نه ، دِنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسي جرگه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزارشش ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشی سياست‌داخلي وخارجي

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملي ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتی ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملي ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قانوني تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

۴ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

او بین ا لمللی موسسو سره
ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او
دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو کی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

۸ـ د قانون سره سمدنورو واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د رنګیدو په وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کی کولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع کړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وزیران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره‌واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.
شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوې دی د ملـی شورا لومړنی اجلاس ته د منظورۍ په غرض وړاندې کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندې کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـدصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دوری پای تـه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در او لین اجلاســ شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوتولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــو لـــه جملی څخه دیوه تن تـــر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی.

قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داتړولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـوـ متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یـك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محـا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

قضایی ارگـــان په توگـــه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستــری محکمی مرستیالان او غــړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کــی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قا ـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعالیتهـــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پرقضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیید موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینما ید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیرد ند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کـی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعــدام له حکمه پرته چی د جمهـــور رئیس له منظوری وروستـــه عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالـــی

نهم فصل

خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت څاـ رنوالی د مرکزیت ـ اصــل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوا لی‌او نوروهغو څارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل‌باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکـم واجب التعمیل‌است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظوـ ری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسـط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغا ـ **نستا ن سیستم واحد مبتنـی بر ا صل مر کز یت بـوده ، متشکل است از لو یه خار ـ نوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت لاربښوونه کوی .

دڅارنوالي ارګـانونه پـه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌څارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندی څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجراآت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څارنوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین ـ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲ـ جمهور رئیس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقو قی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی قا نون سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغا نستان بمنظور مراقبت از مطا بقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قا نون اسا سی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سی دا رای صلاحیت‌های ذیل می با شد :

۱ـ بررسی مطا بقت قوا نین فرا مین تقنینی و معاهدا ت بین المللی با قا نو ن اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در با ر ه مسا یل نا شی ا ز قا نو ن اسا سی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهـور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په با ب
نظر څرگند کړی.
۲ـ جمهور رئیس تهدقانون
جوړولو د چارو د پرمختیا په
مقصد د تدبیرونو د نیولو
په برخه کی چی
اساسی قانون حکم کوی
مشخص پیشنهادونه وړاندی
کړی .

یوسلو پنځه ویشتمهماده:

داساسی قانون شورا له
رئیس ، مرستیال ، منشی او
اتو غړیو څخه جوړه ده چی
دجمهور رئیس له خوا ټاکل
کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور
رئیس ته مسووله او دراپور
په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا
تشکیل او دفعالیت څرنگوالی
دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت
اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا
سی ابراز نظر نماید .
۲ـ پیشنهادات مشخص
رادر زمینه اجرای تدابیر به
منظور انکشاف امور قا
نو نگذاری که قانون اساسی
حکم می کند به رئیس جمهور
ارائه نماید.

ماده یکصدو بیستوپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی
متشکل از رئیس ، معا و ن،
منشی و هشت عضو می با شد
که توسط رئیسجمهور تعیین
می شو ند.

ماده یکصدو بیستوششم:

شورای قانون اساسی در
مقابل رئیس جمهور مسوول
ومکلف بهارائه گزارشمیباشد

مادهیکصدو بیستوهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیتشورای
قا نون اساسیتوسط قانون
تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

مادهیکصدو بیستوهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان
بر اساس وا حد های اداره

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظیمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی پەتوگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کالەده.

یوسلو نهەویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمەکی ددولت دپر مختیایی هدفونو په تامین‌کی ونهەاخلی او اداری تەدمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست‌ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبه والي او پر مختيا په با ب
سلا ورکوی .
دولايت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړيو ته مناسب حـق
الحضور ورکول کيږی .

يوسلو ديرشمه ماده:

د ښارونو اوناحيو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحيو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ يږی .
دښاروالیو او ناحيو ده‌جلسو نو
غړيو ته مناسب حق الحضو ر
ورکول کيږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحيي
لويي جرگی او ملي شوراتـه
داستازو دانتخاب په ارتباط‌به
ترتيب‌سره‌دولايت اوولسوالیو
معادل دی .

يوسلو يو ديرشمه ماده :

په مرکزی او سيمه ييزی
اداری پوری مربو طي چاري ،
دکار کوونکو ددندو ثبـات او
مصوونيت او ور پور ي نوری
مربوطي مسألي دقانون‌له‌مخی
تنظيميږی .

دولسم فصل
بهرنی سياست

يوسلودوه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت
بهرنی سياست د ملي گتـو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره ميد هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولايت وشورای‌ولسوالی حق‌ـ
الحضور مناسب‌پر دا ختــه
ميشود .

ماده يك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهـا
ونواحی طبق قانون تشکيـل
ميگر دد.
برای اعضای مجالس شار-
وا ليها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته ميشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماينده‌گان
برای لويه جرگه و شو رای
ملی ، بالترتيب معا دل ولايت
وو لسوا ليها می باشد .

ماده يك صدوسی‌ويکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نيت و ثبـات
وظيفوی و سايرمسايل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظيم
ميگر دد.

فصل دوازدهم
سياست خارجی

ماده يك صدو سی ودوم:

سياست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامـين

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین المللــی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ المللی حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـــت د بهرنی سیاست د مهم اصل پـــه تو ګه تعقیبـــوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیـره بیا دګاونډیو او اسلامــــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټــولنیــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـــت جهانی ،همزیستی مسا لمــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یک صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یک‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستــــــان سیاست عدم انسلاک را بـــه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاک در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یک صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

رسمي جريده

په پام کې له نيولو پرتـه ، دحقوقو د برابرۍ ، خپلواکۍ، ملي حـاکميت او ځمکنـۍ بشپړتيا ته د متقابل درناوي، ديوبل په کورنيو چارو کـې دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او يـا قـوې تـه د لاس نه اچولو ، د لاس وهنـې او تيـرې د ټولو ډولونو دغندلو او دبين المللي حقوقو د منـل شويو اصولو او موازينو سره سم دبين المللي ژمنو دربښتيانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړيکو دراميڼځ تـه کولو او ټينګښت غوښتونکی دی .

يوسلو شپږ ديرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوريت دسولې ، ملي خپلوا کـې ، دموکراسۍ ، ټولنيزې ترقی او دبر خليك په ټاکلو کـې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزې ملاتړ کوي، داستعمار ، نوي استعمار ، صهيونيزم ، راسيزم،اپارتايد او فاشيزم پر ضد مبـارزه کوي .

يوسلواووه ديرشمه ماده :

د افغـانستان جمهوريـت د پوره بـې وسلې کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سياسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بـر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکميت ملی، تماميت ارضی، عـدم مداخله در امور داخلی يکديگر ، عدم توسل بهزور ، تهديد و يا قوه، تقبيح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهـــدات بين‌المللی مطابق اصول وموازين قبول شده حقـــوق بين الملل می باشد .

ماده يك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغا نستان‌از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دمو کراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعيين‌سر نوشت شان، پشتيبانی نمـوده بر ضد ا ستعمار ،استعمارنو، صهيونيزم ، را سيزم،اپارتايد وفاشيزم مبارزه‌ميکند.

ماده يك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغا نستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلوېښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یک صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم
احکام متفرقه

ماده یکصدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتي، کوپراتيفي، مختلطي او خصوصي موسسې، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، دچارو مسوولين اواتباع دافغانستان دجمهوريت د اساسي قانون او قوانينو په رعايت مکلف دي .

يوسلو يوخلويښتمه ماده :

داساسي قانون تعديل په مستقيمه توگه د لويې جرگې په واسطه کيږي.

همدغه شان د اساسي قانون د تعديل په باب تصميم د جمهور رئيس په پيشنهاد او يادملي شورا د غړيو ديوه ثلث په پيشنهاد او د دوو ثلثو په تاييدهم نيول کيږي . په دې حالت کې جمهور رئيس لويه جرگه جوړوي . که چيرې لويه جرگه د تعديل پيشنهاد پهځای وبولي، اساسي قانون تعديلوي او که نه ، دانعديل پيشنهاد ردوي . داضطرارپه حالت کې د اساسي قانون تعديل جواز نه لري .

يوسلو دوه خلويښتمه ماده:

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، د ملي شورا د غړيو ، صدراعظم دصدراعظم د مرستيالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین‌امور واتباع مکلف به رعایت‌قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل‌ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی‌به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی‌نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل‌رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل‌و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څارنوال د مرستیالانو دپاره
دقانون سره سم معاش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جگړی ،دجگړی
د خطر ،بحران او یا ورته
حالاتو په علت له هغو لاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چی دملی شورا ددواړو مجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس په سلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حالت
له دریو میاشتو څخه زیات دوام
وکړی دهغه داوږدو لو دپاره د
لویی جرگی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمه ماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای حکومت، قاضی القضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی، لوی خارنوال و
معاونان لوی څارنوال طبق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران ویا حالات مماثلی
که حفظ استقلال، حاکمیت ملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیت دا ـ
خلی از مجاریی که تو سط قانون
اساسی تعیین شده نا ممکن
گردد، رئیس جمهور میتواند،
در مشوره با رو سای مجلسین
شورای ملی صدراعظم قاضی ـ
القضات ورئیس شورای قانون
اساسی ، حالت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حالت اضطرار از
سه ماه بیشتر دوام نماید. برای
تمدید آن موافقه لویه جرگه
شرط است.

ماده یك صدو چهل وچهارم:

در مدت حالت اضطرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .
۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.
۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.
٤ـ د اساسی قـانـون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .
٥ـ دقـانـون سره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌خلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چـی دافغانستان جمهوریت هغـه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شـوی وی د افغانستـان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تـه رجحـا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مـجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـت شورای ملی
۲ـ تفویض بر خـی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .
۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـوای مسلح .
٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥۰ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦۰) قانون اساسی .
٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړ یو ،
لوی څارنوال ، دلویې څار ـ
نوالی په مرستیا لانـــواو د
اساسی قانو ن د شورا پـــه
رئیس باندی د لګول شو یو
تورونو څیړل او دهغـــوی
دمحاکمی طرز دځانګـــړی
قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت
کی هغه اشخاص چی په خپله
او یـــا همسر یې لـــه افغــان
مور او پلار څخه زیږ یدلـــی
نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د
مرستیال ، صدراعـــظم ، د
صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی
القضات ، لوی څارنوا ل، د
دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا
دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه
ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په
انفاذ سره د افغـــا نستان
ددموکراتیک جمهوریت اساسی
اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی
اسناد چی ددغه اساسی‌قانون
دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخــوا
صادر شوی دی ، په دی شرط
ناقذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ
ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای
وزیران ، قا ضی القضـــات ،
معاونان واعضای‌ستره‌محکمه،
لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه
څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون
اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق
قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یک‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن
اشخا صی که خود ویا همسر ـ
شان از والد ین افغان متولد
نگردیده با شند ، به حیـــث
معاون رئیس جمهور ، صد ـ
راعظم معاون صدر اعظم وزیر
و قـــا ضـــی القضـــا ت
لوی څارنوال، افسر عالیرتبه
ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ
تیک تعیین شده نمی توانند.

ماده یک صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی
اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ
کراتیک افغا نستان ازاعتبار
ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد
تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ
این قانون اساسی صـــادر
گردیده بشرط طي نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اساسي قانون دحکمونو سره متناقض نه وي .

یو سلو نهه څلویښتمه ماده:

دغه اساسي قانون دلويي جرګی دتصويب له نيټې څخه نافذ او د جمهور رئيس له خوا توشيح او اعلا ميږي .

په دغه اساسي قانون کی تعديل دلويي جرګی دتصويب له نيټی څخه نافذ او د جمهور رئيس له خوا توشيح او اعلا ميږي .

میشود که متناقض با احکام این قانون اساسی نباشند .

ماده یک صدو چهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه جرگه نافذ و توسط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه جرگه نافذ وتوسط رئیس جمهور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library